לילו נמי ממאם כמה מימים לילולי שרחתה כה חימה: **מילין דעויבה.** דברים שיפין להגיתן כלומר דבר זימה: **ככדי נמי מדרש.** בחנם לח סיתה מדירתה ומלעיזין עליה מי סיים מדירה הבית לישמעה לי פותחין לי לח: **שמקרין מעמיך.** כב"ד של מעלה בשביל שנדרת: **מאי קרלפ.** שמפני נדרים מוקרין מעשיו של אדם: **ולאמר נדרים לנקר.** שאם טולד מקרין מעשיו: **ולא פתחין.** לפוש אדם שהאי "לאמר נדרים לנקר" משום דהאי יאמר עכשיו שרלוני להפר, ולא שהגי תרתי לחרתיינהו נמי משום דהוי ליוש גדול ואומר שרלוני להפר ואינו כן: **כל הכומה.** כל הטולד כמו מבטל שפיחה (במדבר ג): **ולשון מכמיס מרפא.** שמחזירין לו: **כלילו בנם כמה.** לעבודת כוכבים: **כריפא פתחין.** בתחילת דבריו של ר' נתן לאמר כלילו בנם כמה פתחין ליה ללא הוי עושה כל לימת ללא עבד עלה קרבן ולילא ליוש לל כך אבל בסיפא כלילו מקטיר עליה, מתחייב מיתה, הילו ליוש יחידה: **בסיפא.** דבכי הכל לא פתחין: **כי מחדל לנדור לא יסיב כך מעא.** מכלל לאו נדר ועבד ליה לילא חטא: **לנדרי רשעים.** שאם שמודים ומקיימין לילקרו רשעים: **לא רגו.** הילו כעס בשביל לא רגו יהיה כלילן עיניס: **כמיפקי.** כסעלה לא": **לילנו.** עצו לו לוייה: **בני מוחי.** יהודים הין: **ל"ל אין ופרע לו ביה שמיפא.** ואחיירת לומר לו שלא עשה יפה שמא יהרגנו: **כי אתא.** עולה לקמיה דרבי יוחנן: **לאמר דלמא אחזיקי ידי עוברי עבירה.** שאמרתי לו זל ופרע ביה שחיטה: **ל"ל יפה עשית.** שכך אמרת לו שנפשך הלגת בתותו דיבור: **אמר ר' יוחנן.** על דהוה ליה להודות בר מוזאה כעס כל כך שהרג לתבירו הוציל דהוה בתרך ישראל לא

שנאמר כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה" ולא עוד אלא **שדרתרתוניות** שולטות בו שנאמר ונתן ה' לך רגז ויגון ומיגון נפש" איזהו דבר שמבלה את העיגים ומדאיב את הנפש הוי אומר אלו התחתוניות. **עולא** במיסקיה לארעא דישראל איתלוו ליה תרין בני חוואי בהדיה, קם חד שחטיה לחבריה, אמר ליה לעולא "יאות עבדי? אמר ליה אין "ופרע ליה בית השחיטה, כי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דלמא חם ושלום אחזיקי ידי עוברי עבירה? א"ל "נפשך הצלת, קא תמה רבי יוחנן מכדי כתיב "ונתן ה' לך שם לב רגז בבבל כתיב, א"ל (ג) ההוא שעתא לא

נפשך הצלת. שלמלמת כן היה הורגך: קא תמה רבי יוחנן ונתן לך שם לב רגז בבבל כתיב. והיינו גבר כעסו על לותו כן מחוזק כל כך להרוג לת חבירו: **ההוא שעתא לא עבדינן ילדנא.** ועבד הירדן "לא נתקנה להבלת הטומר ולמקלת קדושת: **"אבובה חפי.** בתגובות כעסו: **אין מלמים כל מזמוניו.** שפיסה לתה תקובה בגדו: **שנאמר כי כעס בחוק יכסיום יעת.** שלמלת דכועם הוי כסיל: **וכסיל יפרום חולת.** שלמלת מוסיף עפשות: **לא נתן להם** שלא שמחה חומתי תורה וספר יהושע. **שעיקרן** של שאר נביאים לא היה שלא להוכיח ישראל על עבירות שבידם ושלמלת (לא) חטאו לא הוציאו לתוכחה: **מפני שערכה** של ארץ ישראל היא. שבספר יהושע מפורשות עיירות שבארץ ישראל והשלמות שאר נחלו ולפיכך שפיכו לא חטאו היו לריכין לספר יהושע: **שנאמר כי ברוב חכמה רב כעס.** ברוב דברי חכמתו הנביאים יש בהם לרוב כעס שהכעיסו ישראל להקדוש ברוך הוא:

*) שייך לע"ב

תמר

(ג) גם: ונא פתחין נמי בסא דמעיל דתמר שמעיל כל הטולד אין"ם שמקיימו: (ג) שם ל"ל עולא הוה שעתא: ב' לשונות

גליון הש"ס

גם, ל"ל נפשך פלגא. עי' סוטה דף מא ע"ב תד"ה כל שמתניף: בתר"ן ד"ה שהוא שעתא. לא מקדש וכו'. עי' סנהדרין דף יח ע"ב ד"ה ד"ה שחיט ובמתות דף פב ע"ב ד"ה כל שלולות.

הגהות הב"ח

(ג) גם' ונא פתחין נמי בסא דמעיל דתמר שמעיל כל הטולד אין"ם שמקיימו: (ב) שם ל"ל עולא הוה שעתא: ב' לשונות

מסורת הש"ס

ז א ב סוס"ע י"ד סי' רכח סמ"ק י:

ח ג מיי' פי"ג מהל' נדרים סל"ו כה סמג לאוין רמב סוס"ע שם סימן רג סעי' ג:

ט ד ה מיי' שם סוס"ע שם סי' רכח סעי' י:

י ו סוס"ע שם סימן רג סעי' ו:

סגנונות על פתחת עינוית בחוי' אי' דהתם בגין

"לא פתחין" – דברים חמורים ויש לעיין בהקיש קושיא ופירוץ מתחת אין לנו לדון בדבר אחר

מפני שמקיימו

מפני שערכה עולא הוה שעתא

בחוי' אחי זכרא בהתיחסות עולא לנדרי רשעים ולפרש ד' נתן כעסיס (א) הגהה בחוי' ובילקוט כאן (ב) ובמקומות כאלו מקריב עליו קרבן

גליון הש"ס

(ג) גמ' ל"ל נפשך פלגא. עי' סוטה דף מא ע"ב תד"ה כל שמתניף: בתר"ן ד"ה שהוא שעתא. לא מקדש וכו'. עי' סנהדרין דף יח ע"ב ד"ה ד"ה שחיט ובמתות דף פב ע"ב ד"ה כל שלולות.

נוסח אחר

סגנונות על פתחת עינוית בחוי' אי' דהתם בגין

"לא פתחין" – דברים חמורים ויש לעיין בהקיש קושיא ופירוץ מתחת אין לנו לדון בדבר אחר

הגהות הב"ח

(ג) גמ' ונא פתחין נמי בסא דמעיל דתמר שמעיל כל הטולד אין"ם שמקיימו: (ב) שם ל"ל עולא הוה שעתא: ב' לשונות

מאח' אחי זכרא בהתיחסות עולא לנדרי רשעים ולפרש ד' נתן כעסיס (א) הגהה בחוי' ובילקוט כאן (ב) ובמקומות כאלו מקריב עליו קרבן

"כל הכועס"...

נוסחאות על הכעס

תת נוסח

מאנשי שם עולא

הגהות הכעס

נוסח(אין אמ"ב)

הגהות הכעס

מאנשי

"כל הכועס"...

נוסחאות על הכעס

תת נוסח

מאנשי שם עולא

הגהות הכעס

פי' הרא"ש

דפתחין פנקסך וממשמשין בעובדך. שמתוך שהוא טולד נרתה מחזיק עלמו כחסיד שלא יכשל בנדרו ומתוך כך מן המיוש פותחים פנקס זכיותיו וממשמשין במעשיו: **אמר רבי לבא מלי קרא.** כלומר להכי הוא כדאמר ליה רבי יוחי: **ואחר נדרים לנקר** מעשיו של אדם: **ולאמר נדרים לנקר.** שאם טולד מבקרין מעשיו: **ולא פתחין.** לין פותחין בזאת שהאחרת שאמר לנקר כמה בר בר חמה לפי שמתוך שאומר ט שאחוז כל כך שרלוי לדקרו בחרבים לאוש שאומר שמתחרט שאילו היה אומר אסור עלי כחתיכת בשר זו כמה היה מתחרט: **הנודר כלילו כנה כמה.** בשעת ליסור הבמות וברלה בעיני ללכי מדמין לה לבזה בָּמָה דסליק לדעתיה דטולד דמלוה קא עבידַ לרחמנא לסרים במילי לליסורא ולילו נמי לסר מפשים וקאמר דעיני, לדלדבה, לבזה בָּמָה דָמִי, דכי דרחמנא לוסריה לנקרבוני קרבנות בפיס, לוזכריה ללא עוסף עלה לבמות במה ולקרייב בחוץ ס"ג נמי דרחמנא לסר עליה דבריס לחסורים, כי מוסיף ליהי לחלי לסר רחמנא, פשט, כעין שאמרו בירושלמי בפרק 'פותחין' לח דייך במה שאסרה תורה ללא שאתה לוסר עליך דבריס לחדים, ומייך ביה נמי הלי ליעבד דטולד מתפיס בקרבן ויהין שלין קרבנו רלוי נמלא כבוהה במה ומקריב בחוץ: **והמקריבו.** כלומר שליהו נשלל עליו כלילו הקריב על לותה במה קרבן וחייב משום שחוצי חוץ: **בריפא פתחין.** בריפת דבריהת דרבי נתן "להעולד כלילו בנה במה" פתחין שלפי הטבירה גדולה כל כך שם ליהו מתחרט בלבו לא יקבייס מלומר הלמת: **בסיפא.** של לותה בריישת דהיינו "המקיימו" כלילו הקריב עליה קרבן": **רבא למר לא פתחין.** דליהא למיחש שמא מתוך חומר הטבירה שליהו מתחרט מתוך שהוא מתביים יסקר לומר שהוא מהחרט: **ויליף חדלה חדלה.** להכת ס"ק וכי תחדל לנדור לא יהיה כך חטא: **הא** שם לא תחדל יהיה כך חטא: **בנדרי** רשעים נדר בניר מקרי: **וכשבועה.** שלמלת טולד רשע מקרי: **כל לדם הטועם** כל מיני גיהנם שולטים בו. לפי שהטעם מביאו לכפור בעיקר כדלמרינן בפרק 'רבי לליעזר דלומר' (שבת קה:) המשבר כליו בחמתו יהיה בעיניך כעובד עבודת כוכבים: **ופרע** ליה בית השחיטה. שיעות מהר:

נפשך הצלת. שלמלת כן היה הורגך: קא תמה רבי יוחנן ונתן לך שם לב רגז בבבל כתיב. והיינו גבר כעסו על לותו כן מחוזק כל כך להרוג לת חבירו: **ההוא שעתא** שעבר הירדן ילדנא. ועבד הירדן "לא נתקנה להבלת הטומר ולמקלת קדושת: **"אבובה חפי.** בתגובות כעסו: **אין מלמים כל מזמוניו.** שפיסה לתה תקובה בגדו: **שנאמר כי כעס בחוק יכסיום יעת.** שלמלת דכועם הוי כסיל: **וכסיל יפרום חולת.** שלמלת מוסיף עפשות: **לא נתן להם** שלא שמחה חומתי תורה וספר יהושע. **שעיקרן** של שאר נביאים לא היה שלא להוכיח ישראל על עבירות שבידם ושלמלת (לא) חטאו לא הוציאו לתוכחה: **מפני שערכה** של ארץ ישראל היא. שבספר יהושע מפורשות עיירות שבארץ ישראל והשלמות שאר נחלו ולפיכך שפיכו לא חטאו היו לריכין לספר יהושע: **שנאמר כי ברוב חכמה רב כעס.** ברוב דברי חכמתו הנביאים יש בהם לרוב כעס שהכעיסו ישראל להקדוש ברוך הוא:

*) שייך לע"ב

תמר